Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Pravilnika o zaščiti rejnih živali obsega:
- Pravilnik o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. 51/10 z dne 28. 6. 2010),
- Pravilnik o spremembah Pravilnika o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. 70/10 z dne 3. 9. 2010),
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. 63/23 z dne 9. 6. 2023).

P R A V I L N I K
o zaščiti rejnih živali

(neuradno prečiščeno besedilo št. 2)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen
(vsebina)

(1) Ta pravilnik določa minimalne pogoje za zaščito rejnih živali in postopek registracije hlevov za rejo kokoši nesnic v skladu z:
- Direktivo Sveta 98/58/ES z dne 20. julija 1998 o zaščiti rejnih živali (UL L št. 221 z dne 8. 8. 1998, str. 23), zadnjič spremenjeno z Uredbo (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (UL L št. 95 z dne 7. 4. 2017, str. 1);
- Direktivo Sveta 1999/74/ES z dne 19. julija 1999 o minimalnih standardih za zaščito kokoši nesnic (UL L št. 203 z dne 3. 8. 1999, str. 53), zadnjič spremenjeno z Uredbo (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (UL L št. 95 z dne 7. 4. 2017, str. 1);
- Direktivo Komisije št. 2002/4/ES z dne 30. januarja 2002 o registraciji gospodarstev, ki gojijo kokoši nesnice, v skladu z Direktivo Sveta 1999/74/ES (UL L št. 30 z dne 31. 1.

2002, str. 44), zadnjič spremenjeno z Direktivo Komisije 2006/83/ES z dne 23. oktobra 2006 o prilagoditvi Direktive 2002/4/ES o registraciji gospodarstev, ki gojijo kokoši nesnice, v skladu z Direktivo Sveta 1999/74/ES zaradi pristopa Bolgarije in Romunije (UL L št. 362 z dne 20. 12. 2006, str. 97);

- Direktivo Sveta 2007/43/ES z dne 28. junija 2007 o določitvi minimalnih pravil za zaščito piščancev, ki se gojijo za proizvodnjo mesa (UL L št. 182 z dne 12. 7. 2007, str. 19), zadnjič spremenjeno z Uredbo (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (UL L št. 95 z dne 7. 4. 2017, str. 1);
- Direktivo Sveta 2008/119/ES z dne 18. decembra 2008 o določitvi minimalnih pogojev za zaščito telet (Kodificirana različica) (UL L št. 10 z dne 15. 1. 2009, str. 7), zadnjič spremenjeno z Uredbo (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (UL L št. 95 z dne 7. 4. 2017, str. 1); ter
- Direktivo Sveta 2008/120/ES z dne 18. decembra 2008 o določitvi minimalnih pogojev za zaščito prašičev (Kodificirana različica) (UL L št. 47 z dne 18. 2. 2009, str. 5), zadnjič spremenjeno z Uredbo (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (UL L št. 95 z dne 7. 4. 2017, str. 1).

(2) S tem pravilnikom se ureja delno izvajanje naslednjih uredb:

- Uredbe Komisije (ES) št. 589/2008 z dne 23. junija 2008 o podrobnih pravilih za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 glede tržnih standardov za jajca (UL L št. 163 z dne 24. 6. 2008, str. 6), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2017/2168 z dne 20. septembra 2017 o spremembi Uredbe (ES) št. 589/2008 glede tržnih standardov za jajca iz proste reje, kadar je dostop kokoši do izpustov na prostem omejen (UL L št. 306 z dne 22. 11. 2017, str. 6), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 589/2008/ES) in
- Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2019/723 z dne 2. maja 2019 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta glede standardnega vzorčnega obrazca za uporabo v letnih poročilih, ki jih predložijo države članice (UL L št.

124 z dne 13. 5. 2019, str. 1), zadnjič spremenjene z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2021/1935 z dne 8. novembra 2021 o spremembi Izvedbene uredbe (EU) 2019/723 glede informacij in podatkov o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov, ki jih je treba predložiti s standardnim vzorčnim obrazcem (UL L št. 396 z dne 10. 11. 2021, str. 17), (v nadaljnjem besedilu: Izvedbena uredba 2019/723/EU).

(3) Ta pravilnik se uporablja za vse rejne živali, razen za živali v postopkih.

2. člen
(izrazi)

Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, imajo naslednji pomen:

1. objekt je zgradba na gospodarstvu, v katerem se vzrejajo ali redijo rejne živali;
2. tele je govedo do šestega meseca starosti;
3. prašič je žival vrste Sus scrofa, katerekoli starosti, ki je namenjena za razmnoževanje ali pitanje;
4. svinja je samica prašiča, ki je najmanj enkrat prasila;
5. mladica je spolno dozorela samica prašiča, ki še ni prasila;
6. breja svinja je samica prašiča v obdobju med odstavitvijo pujskov in perinatalno dobo;
7. merjasec je spolno dozorel samec prašiča, namenjen za razmnoževanje;
8. sesni pujski so prašiči od rojstva do odstavitve;
9. tekači so prašiči od odstavitve do desetega tedna starosti;
10. pitanci (vključno s prašiči, namenjenimi za razmnoževanje) so prašiči od desetega tedna starosti do zakola oziroma do spolne zrelosti;
11. jata je skupina piščancev za prirejo mesa ali skupina kokoši nesnic, ki so naseljene v enem objektu na gospodarstvu in se tam nahajajo istočasno;
12. kokoši nesnice so živali vrste Gallus gallus, ko dosežejo zrelost za nesnost in se redijo za proizvodnjo jajc, ki niso namenjena za valjenje;
13. gnezdo je ločen prostor za nesenje jajc za posamezno kokoš ali za skupino kokoši (skupinsko gnezdišče), katerega tla ne smejo biti iz žične mreže, ki bi prišla v stik s kokošmi;
14. nastilj za kokoši nesnice je kakršenkoli krhek material, ki lahko zadosti etološkim potrebam kokoši;
15. uporabna površina za kokoši nesnice je kokošim nesnicam neomejeno dostopna površina, ki mora biti široka vsaj 30 cm, z maksimalnim nagibom tal 14% in z višino vsaj 45 cm. Površina gnezda oziroma skupinskih gnezdišč se ne šteje za uporabno površino;
16. piščanec je žival vrste Gallus gallus za prirejo mesa;
17. uporabna površina za pitovne piščance je piščancem neomejeno dostopna talna površina z nastiljem, če predpisi Evropske unije ne določajo drugače;
18. gostota naseljenosti piščancev pomeni skupno živo težo piščancev, ki so hkrati v hlevu, na kvadratni meter uporabne površine (kg/m^2);
19. delež dnevnih izgub pomeni število piščancev, ki so poginili v objektu istega dne, vključno s piščanci, izločenimi iz reje zaradi bolezni ali drugih razlogov, deljeno s številom vseh piščancev, ki so ta dan v objektu, pomnoženo s 100 (odstotek);
20. kumulativna izguba pomeni vsoto deležev dnevnih izgub;
21. imetnik je fizična ali pravna oseba, ki je lastnik živali in je trajno ali začasno odgovorna za živali;
22. gospodarstvo je kmetijsko gospodarstvo, kjer so ali se redno redijo živali,
23. vodna perutnina so domače gosi, domače race, muškatne race in njihovi hibridi;
24. enoprsti kopitarji so živali udomačenih vrst enoprstih kopitarjev, ki sodijo v družino konjev (Equidae) in njihovih križancev, in sicer konji, osli, mule, mezgi (v nadaljnjem besedilu: kopitarji);
25. trening kopitarja je sistematično in organizirano urjenje za tekmovanje ali uporabo;

Pripomba [A1]: Tale definicija bi bila boljša v slovenščini, to je obdobje od obrejitve do prasitve. Saj vsaka svinja, ki ji odstavimo pujske ni breja? Definicija po EU je obratna!

Pripomba [A2]: Torej, če so v jati nesnic petelini, te kokoši niso več nesnice, ali to pomeni, da so nesnice, doklen ne pričnemo valiti jajc?

Pripomba [A3]: Nejana definicija

Pripomba [A4]: Je slama krhka?, žagovina. Krhko je tanko steklo? Neprimeren izraz. Nastilj vemo kaj je in verjetno celo nebi bilo dobro, da je krhko, ker se tak nastilj verjetno bolj praši?

Pripomba [A5]: Ne vsak piščanec, ampak pitovni piščanec?

Pripomba [A6]: Delež ni odstotek, Lahko pa delež izrazimo kot odstotek!

Pripomba [A7]: Glede na definicijo št. 19. bo ta delež pogosto večji od 1! Kar je več kot je teoretični maksimum

Pripomba [A8]: Slabo definirano. Ravno zato je definiran imetnik, da se izognemo lastništvu!

Pripomba [A9]: Dvoumno, kaj če so živali na gospodarstvu, ki ni kmetijsko, npr. konji v mestih namenjeni rekreaciji in športu, v izpustu na vrtu, …

Pripomba [A10]: Nerodna definicija. Bolje konji in osli ter njuni križanci

Pripomba [A11]: Torej nesistematično ali neorganizirano delo s konjem ne pomeni treninga. Oz eksaktno, če delo ni sistematično in organizirano hkrati ne gre za trening!?

26. uporaba kopitarja je njegova uporaba (npr. delo pod sedlom ali v vpregi) zlasti v komercialne, tekmovalne, rekreativne ali terapevtske namene oziroma v kmetijstvu;
27. izvajalci dejavnosti oskrbe kopitarjev so pravne ali fizične osebe, ki izvajajo dejavnost namestitve in oskrbe kopitarjev za tuj račun.

Pripomba [A12]: Definicija je sporna (uporaba = uporaba) uporaba je tui za prirejo mesa, tole je morda mišljena, kot delo z nim v športne, rekreativne in truge potrebe človeka

II. SPLOŠNI POGOJI ZA VSE REJNE ŽIVALI

3. člen
(splošno)

To poglavje ureja splošne pogoje, ki veljajo za vse rejne živali, vključno z ribami, dvoživkami in plazilci, če III. poglavje tega pravilnika za posamezne vrste živali ne določa drugače.

4. člen
(skrbnik živali in osebje)

(1) Skrbnik živali mora storiti vse, da zagotovi dobrobit živali, ki so v njegovi oskrbi. Preprečevati mora vzroke, ki lahko pri živalih povzročijo bolečine, poškodbe, bolezni oziroma motnje v obnašanju.

Pripomba [A13]: Odgovoren je imetnik!

(2) Za živali mora skrbeti primerno število ljudi z ustreznim znanjem, usposobljenostjo ter odgovornim odnosom do živali. Usposobljenost skrbniki dokazujejo z ustreznimi dokazili.

Pripomba [A14]: Ne potrebna točka, ker ne vemo kaj je primerno število ljudi, tega tudi ni mogoče definirati, ker bi bilopotrebno v definicji upoštevati, tehnologijo in infrastrukturo, sezono, …. Ustrezno znanje je enako nemogoče definirati. Potrebno je kompetence ljudem, ki so jih dobili z delom priznati!

5. člen
(pregledi)

Za vsakodnevni nadzor, ki ga opravlja skrbnik živali, morajo biti zagotovljeni pogoji za potrebne preglede, vključno z zadostno osvetlitvijo objekta, tako da je možno opraviti pregled živali ob vsakem času.

Pripomba [A15]: Ob vsakem času je nerealno, torej je potrebno na pašnikih, izpustih, imeti razsvetljavo?

6. člen
(bolne, poškodovane in onemogle živali)

(1) Skrbnik živali mora pravočasno zahtevati veterinarsko pomoč in oskrbo bolnih ali poškodovanih živali, veterinarsko pomoč pri porodih, kadar je potrebna, in zagotoviti ustrezno nego bolnih, poškodovanih in onemoglih živali.

Pripomba [A16]: Ni odgovorna oseba

Pripomba [A17]: Pri porodih je odveč, vedno kadar je potrebno, to pa ni mogoče definirati. Včasih rejec reši relativno zapleteno stanje, če je izkušen in vešč, včasih pa ne. Zato tega ni mogoče definirati in zato tega ni smiselno vključiti v pravilnik
Porod ne sodi pod naslov tega člena.

(2) Skrbnik živali mora zagotoviti bolnim, poškodovanim in onemoglim živalim ločeno namestitev v primernih prostorih s suhim in udobnim nastiljem, kadar je potrebno.

Pripomba [A18]: Ponovno nekaj kar je v smislu priporočila in ni primerno, da se nahaja v pravilniku.

7. člen
(vodenje evidence o poginih živali)

(1) Skrbnik živali mora redno voditi evidenco o poginih živali, ki jih odkrije pri vsakem pregledu. Evidenca mora vsebovati najmanj datum pregleda in število poginulih živali oziroma identifikacijsko oznako živali.

Pripomba [A19]: Imetnik?

Pripomba [A20]: Nesmiselno pri večjih živali, saj ima nacionalna higienska služba evidenco, imetnik mora zgolj javiti pogin

(2) Evidenco iz prejšnjega odstavka mora skrbnik živali hraniti najmanj tri leta od zadnjega vpisa ter jo je dolžan na zahtevo predložiti uradnemu veterinarju na vpogled.

8. člen
(svoboda gibanja)

(1) Živalim mora biti zagotovljena svoboda gibanja, primerna njihovi vrsti, pasmi, starosti, stopnji razvoja, prilagoditvi in udomačitvi, ki preprečuje nepotrebno trpljenje ali poškodbe živali.

(2) Če je žival stalno ali redno privezana ali zaprta, ji je treba zagotoviti dovolj prostora v skladu z njenimi fiziološkimi in etološkimi potrebami.

9. člen
(objekti)

(1) Materiali za gradnjo objektov, prostorov za nastanitev, boksov in opreme, s katerimi pridejo živali v stik, ne smejo biti škodljivi za živali. Biti morajo dovolj odporni in primerni za temeljito čiščenje in razkuževanje.

(2) Objekti in oprema morajo biti urejeni tako, da ne poškodujejo živali.

(3) Toplota, vlažnost, kroženje zraka, zračenje, koncentracija plinov, higiena in intenzivnost hrupa v prostorih, kjer so živali, morajo ustrezati njihovi vrsti in stopnji razvoja, prilagoditvi in udomačitvi, fiziološkim in etološkim potrebam ter higienskim pogojem.

(4) Živali v objektih ne smejo biti stalno v temi. Kjer ni dovolj naravne svetlobe, mora biti zagotovljena primerna umetna svetloba. V primeru uporabe umetne svetlobe je treba določiti čas za počitek, ko morajo biti živali v temi.

(5) Električna napeljava oziroma električno orodje mora biti nameščeno tako, da ne predstavlja nevarnosti za živali.

10. člen
(živali, nastanjene izven objektov)

Živali, nastanjene izven objektov, morajo biti, kadar je to potrebno, zavarovane pred neugodnimi vremenskimi razmerami, plenilci in drugimi nevarnostmi. V neugodnih vremenskih razmerah morajo imeti na voljo najmanj zaščito pred močnim vetrom ali soncem in suh prostor oziroma suho mesto za počitek.

11. člen
(tehnična oprema)

(1) Skrbnik živali mora poskrbeti, da je tehnična oprema v objektih enkrat dnevno pregledana. Morebitne okvare morajo biti odpravljene v najkrajšem času. Do popravila morajo biti zagotovljeni pogoji za zagotavljanje zdravja in dobrobiti živali.

(2) V primeru umetnega prezračevanja objektov mora biti zagotovljen alarmni sistem, ki opozarja skrbnika živali na okvaro v prezračevalnem sistemu. Alarmni sistem mora biti redno vzdrževan in preizkušen v skladu z navodili proizvajalca. Zagotovljen mora biti

Pripomba [A21]: Imetnik verjetno, skrbnik ni nujno, da bi bil na gospodarstvu zaposlen 3 leta po dogodku

Pripomba [A22]: Popolna kontradiktornost. Svoboda gibanja živalim praviloma povzroči trpljenje in poškodbe. Svobodno se giba, ko nam uide in se giblje prosto, brez nadzora Neprimerna definicija.

Pripomba [A23]: Redno pomeni tudi za eno uro na dan, neredno pa npr. da je spuščena vsake toliko za nekaj minut, brez reda – urnika. Neprimerna/neuporabna definicija

Pripomba [A24]: Nepotrebno, ker je to razloženo v 1. točki 2. člena tega pravilnika

Pripomba [A25]: Les je težko čistiti a je primeren bolj kot npr. gladek beton, ki je idealen za čiščenje in razkuževanje. Take stvari niso za v pravilnik, ker so preveč kompleksne

Pripomba [A26]: Vseh teh zahtev ni mogoče zagotavljati v vseh časih, če klima v objektih ni kontrolirana, to še posebej velja za objekte aktivnih hlevov, ki jih ta pravilnik ne upošteva, se pa širi njihova uporaba, kot najprimernejša nastanitev za konje že najmanj 2 desetletji

Pripomba [A27]: V pravilnikih se izogibamo takim besedam, ker kaj je primerno je v splošnem težko-nemogoče definirati.

Pripomba [A28]: Verjetno to velja za vse naprave in vse instalacije, ampak to urejajo drugi predpisi – gradbeništvo in to tukaj ni potrebno.

Pripomba [A29]: Ker niso upoštevani aktivni hlevi, je to lahko sporno in nerealno za prakso, tudi pri paši v času vegetacije tega ni mogoče zagotavljati

Pripomba [A30]: Ponovno ne definirano oz. ni mogoče jasno interpretirati

Pripomba [A31]: Suho mesto pri reji na prostem ni mogoče, če je zunaj npr. relativna vlaga visoka, kar je razen poleti v Sloveniji večino noči spomladi in jeseni.
Pri kompostnih hlevih je zaželena vlažnost podlage taka, da ne razpade, če jo stisnemo v pest. Suha podlaga v kompostnih hlevih ni zaželena, ker praviloma plesni.

Pripomba [A32]: Skrbnik ni odgovorna oseba

Pripomba [A33]: Kaj spada pod tehnično opremo? V nadaljevanju se vse nanaša na prezračevanje, morda za primere reje perutnine. Tehnična oprema je še marsikaj, krmilne naprave, molzni stroj, roboti, … Tale člen je popolnoma nepotreben, če člena 9 in 10 določata minimalne standarde, je važno, da jih Imetnik dosega, način ni pomemben

rezervni sistem zračenja, ki zadošča za ohranitev zdravja in dobrobiti živali do odprave napake na osnovnem sistemu.

12. člen
(krma, voda in druge snovi)

(1) Skrbnik živali mora živalim zagotoviti primerno kakovost in količino ustrezne krme ter primeren način krmljenja in napajanja za ohranjanje zdravja ter zadovoljevanje etoloških potreb ob krmljenju.

(2) Oprema za napajanje in krmljenje mora biti oblikovana, grajena in nameščena tako, da se preprečuje kontaminacija vode in krme ter da so poškodbe zaradi prerivanja za vodo in krmo med živalmi minimalne.

(3) Živali morajo imeti stalen dostop do primernega vodnega vira ali pa jim mora biti omogočen dostop do napajanja na drug način v časovnih intervalih, ki ustrezajo njihovim fiziološkim potrebam.

(4) Krma mora izpolnjevati zahteve iz Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 183/2005 z dne 12. januarja 2005 o zahtevah glede higiene krme (UL L št. 35 z dne 8. 2. 2005, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (ES) št. 219/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2009 o prilagoditvi nekaterih aktov, za katere se uporablja postopek iz člena 251 Pogodbe, Sklepu Sveta 1999/468/ES glede regulativnega postopka s pregledom – Prilagoditve regulativnemu postopku s pregledom – Drugi del (UL L št. 87 z dne 31. 3. 2009, str. 109).

(5) Živali morajo imeti dostop do krme v časovnih intervalih, ki ustrezajo njihovim fiziološkim potrebam.

13. člen
(reja in postopki z živalmi)

(1) Reja in postopki z živalmi, ki lahko povzročijo živalim nepotrebno trpljenje ali škodljivo vplivajo na dobrobit živali, vključno z zdravjem, so prepovedani. Izjemoma je dovoljeno izvajati določene postopke, ki predstavljajo za žival kratkotrajno obremenitev, vendar pa ne povzročajo trajnih poškodb.

(2) Živali se sme rediti le, če je na osnovi njihovega genotipa ali fenotipa možno pričakovati, da to ne škoduje njihovemu zdravju in dobrobiti.

14. člen
(pregledi in poročanje)

(1) Inšpekcijski pregledi za nadzor zaščite in dobrobiti živali se lahko opravijo sočasno z izvajanjem drugih predpisanih pregledov.

(2) Območni uradi Uprave pripravijo poročila o opravljenih inšpekcijskih pregledih za preteklo leto na obrazcu iz Priloge 1, ki je sestavni del tega pravilnika, in jih do konca marca za preteklo leto posredujejo glavnemu uradu Uprave.

(3) Uprava pripravi poročilo o izvedenem nadzoru na področju zaščite rejnih živali v skladu z Izvedbeno uredbo 2019/723/EU.

Pripomba [A34]: Primerno-ni primeren termin za zakonodajo! To kar piše je splošno znano in potrebno pisati v pravilnik. Ponovno pa skrbnik ni oseba, ki je odgovorna

Pripomba [A35]: To je lahko strokovno priporočilo ali navodilo, ne sodi v pravilnik

Pripomba [A36]: Nepotreben uvodni del. Dovolj je da je voda na voljo da pokrije fiziološke potrebe, vendar je spet to splošno načelo in priporočilo, ter ne sodi v pravilnik

Pripomba [A37]: Tudi to velja ne glede, če to piše v tem pravilniku ali ne

Pripomba [A38]: Enako kot za vodo (odstavek 3)

Pripomba [A39]: Za ta odstavek bi pripravljalec moram pripraviti bolj konkretno interpretacijo. Najmanj primeri postopkov, ki so tukaj mišljeni bi bilo potrebno navesti, , definirati izjeme, kaj je kratkotrajna obremenitev. Ali če npr. konj orje celo dopoldne ali je v vpregi večji del dneva (bomo prepovedali fijakerje na Bledu?

Pripomba [A40]: Različne interpretacije so možne. Lahko bi razumeli, da je potrebno živali z genetskimi napakami takoj usmrtiti?

III. POSEBNI POGOJI ZA POSAMEZNE VRSTE REJNIH ŽIVALI

1. Zaščita telet v reji

15. člen
(prepoved privezovanja telet)

(1) Telet se ne sme privezovati.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek je dopustno teleta privezati v času napajanja z mlekom ali mlečnim nadomestkom, vendar ne več kot za eno uro. Privezi teletom ne smejo povzročati poškodb in pretiranega zategovanja, dopuščati morajo nemoteno vstajanje, leganje, stanje, ležanje in nego telesa. Priveze je treba redno pregledovati in prilagajati.

16. člen
(namestitev telet)

(1) Individualni boksi za teleta, razen boksov za bolna teleta, morajo imeti take pregradne stene, da se lahko teleta med seboj vidijo in dotikajo.

Pripomba [A41]: Ravno idividualna namestitev telet je namenjena, da se iz starejših telet, ki imajo že bolje razvit imunski sistem ne prenaša z dotiki snovi na mljaša teleta, ki so še bolj občutljiva (tako, da je v tem primeru dotik nesmiselen oz. v nasprotju s prakso)

(2) Širina individualnega boksa mora biti vsaj enaka višini vihra teleta, dolžina individualnega boksa mora biti vsaj enaka dolžini teleta od konice nosu do sednične grče, pomnoženi s faktorjem 1,1.

(3) Na gospodarstvih z več kot pet teleti morajo biti teleta, starejša od osem tednov, nameščena v skupinah. Vsa teleta v skupini morajo imeti dovolj prostora, da se brez težav obračajo, vstajajo, legajo in negujejo. Minimalna neovirana talna površina, ki jo mora imeti vsako tele v skupini, je najmanj 1,5 m^2 za vsako tele z manj kot 150 kg žive teže, najmanj 1,7 m^2 za vsako tele od 150 do 220 kg žive teže, ter 1,8 m^2 za vsako tele z 220 kg žive teže ali več.

(4) Teleta iz prejšnjega odstavka se lahko namesti v individualne bokse v primerih, kadar veterinar presodi, da je izolacija potrebna zaradi zdravstvenih ali etoloških zahtev.

(5) Določbe tega člena se ne uporabljajo za sesna teleta, ki so ob materi.

17. člen
(osvetlitev)

(1) Teleta v objektih ne smejo biti v stalni temi. Zagotovljena mora biti zadovoljiva naravna ali umetna osvetlitev v jakosti najmanj 80 lux. V primeru umetne osvetlitve mora ta ustrezati najmanj naravni osvetlitvi od 9. do 17. ure.

(2) Na voljo mora biti dovolj močan vir svetlobe, ki omogoča pregled telet ob vsakem času.

18. člen
(pregled telet)

(1) Teleta v objektu morajo biti vsaj dvakrat dnevno pod kontrolo skrbnika živali.

Pripomba [A42]: Skbnik ni odgovorna oseba

(2) Teleta, ki so nameščena izven objekta, morajo biti vsaj enkrat dnevno pod kontrolo skrbnika živali.

19. člen
(boksi, oprema, posoda)

(1) Bokse, opremo in posodo, ki se uporabljajo za teleta, je treba redno čistiti in razkuževati, da se prepreči prenos bolezni.

(2) Blato, urin ter polito, nepoužito ali raztreseno krmo je treba redno odstranjevati, da se prepreči prenos bolezni.

20. člen
(tla)

(1) Tla morajo biti takšna, da teletom ne povzročajo poškodb, bolezni in neugodja.

(2) Teleta morajo imeti ves čas neomejen dostop do ležišča, ki mora biti udobno, čisto, suho in ne sme škodljivo vplivati na teleta.

(3) Teletom, mlajšim od dveh tednov (z izjemo sesnih telet ob materah na paši), je treba zagotoviti primeren čist, suh in zdravju telet neškodljiv nastilj.

21. člen
(napajanje in krmljenje)

(1) Teletom se mora zagotoviti ustrezna prehrana, primerna njihovi starosti, telesni teži ter etološkim in fiziološkim potrebam.

(2) Krma za teleta mora vsebovati dovolj železa, ki zagotavlja povprečno stopnjo krvnega hemoglobina najmanj 4,5 mmol/l.

(3) Teleta, starejša od dveh tednov, morajo imeti ponujeno mrvo primerne kakovosti tako, da jo lahko zauživajo, kadar želijo. V obdobju od osmega do 20. tedna starosti se količina mrve zvišuje od 50 g na 250 g na dan.

(4) Teletom je prepovedano natikati nagobčnike.

(5) Teleta morajo biti krmljena najmanj dvakrat dnevno. V skupinski reji in pri restriktivnem krmljenju brez elektronskih krmilnih postaj morajo imeti vsa teleta v skupini istočasno nemoten dostop do krme.

(6) Teleta morajo imeti dostop do sveže in čiste pitne vode v zadostnih količinah ali pa morajo biti njihove potrebe po tekočini zadovoljene s pomočjo drugih, za napajanje primernih tekočin.

(7) V primeru visoke zunanje temperature ali pri bolnih teletih mora biti sveža in čista pitna voda ves čas na razpolago.

(8) Oprema za napajanje in krmljenje mora biti oblikovana, grajena, nameščena in zaščitena tako, da je kontaminacija vode in krme minimalna.

Pripomba [A43]: To je zelo subjektivno, neprimerni termini za v pravilnik

Pripomba [A44]: Odveč, če je zdravju ne škodljiv je dovolj dober

Pripomba [A45]: To je strokovno priporočilo, ki nima smisla v pravilniku

Pripomba [A46]: Ali je pomembno samo za želeto, če bi bilo to tako enostavno, bi predpisali, da morajo imeti vsi rejci zdrave živali z optimalno krvno sliko. Če bi to lahko izvedli v praksi, veterinarjev skoraj nebi potrebovali. Popolnoma neprimerno in nerealno določilo pravilnika

Pripomba [A47]: Tudi pri tem bo prišlo do odstopanj, saj nekateri polagajo mešanico slame in lucerne, različne kosmičene pripravke, včasih so kakšne novosti boljše od klasike. Dejstvo je, da je po analizah KIS primerne kakovosti mrve za teleta – torej odlična kakovost – zelo malo in verjetno ni mogoče tega zahtevati, ker če nimamo sušilne naprave tega v vsaki sezoni ni mogoče pridelati, tudi če v dobrih sezonah to uspemo

Pripomba [A48]: Kaj je čista pitna voda. Živali namreč raje pijejo postano vodo iz kali, kapnico, kot npr. klorirano vodo iz vodovoda, ki je za nas ljudi bolj sprejemljiva.

Pripomba [A49]: Enako sveža čista voda ima različne karakteristike, glede na pogled

Pripomba [A50]: To je enako kot je v 2. odstavku 12. člena

(9) Tele mora prejeti goveji kolostrum čim prej po rojstvu, ne pozneje kot v prvih šestih urah življenja.

Pripomba [A51]: Seveda, to je splošna resnica, dobro bi bilo še preveriti kakovost kolostruma in če ni dovolj dober dodati kolostrum boljše kakovosti, če smo ga pred tem shranili od druge krave. Teh šest ur pa je nemogoče zahtevati, pomeni, da rejec ne sme iti spat za več kot 6 ur, če je edini oskrbnik.
Nepotrebno za v pravilnik

2. Zaščita prašičev v reji

22. člen
(talna površina in namestitev prašičev v bokse)

(1) Minimalna neovirana talna površina, ki jo mora imeti vsak tekač ali pitanec v skupini, razen mladice po osemenitvi in svinje, je navedena v tabeli 2.1 Priloge 2, ki je sestavni del tega pravilnika.

(2) Minimalna neovirana talna površina za živali v skupini mora biti na mladico po osemenitvi 1,64 m^2, na svinjo pa 2,25 m^2. Če je v skupini pet ali manj živali, mora biti talna površina na žival večja za 10%. Če je v skupini 40 ali več živali, je lahko talna površina na žival manjša za 10%.

(3) Za breje živali mora biti minimalna površina polnih tal 0,95 m^2 na mladico in 1,30 m^2 na svinjo. Največ 15% te površine lahko predstavljajo drenažne odprtine.

Pripomba [A52]: Nedosledno, definirana je breja svinja

(4) Če se za prašiče v skupini uporabljajo betonske rešetke, mora maksimalna širina rež med rešetkami ustrezati zahtevam, ki so navedene v tabeli 2.2, minimalna širina rešetk pa zahtevam, ki so navedene v tabeli 2.3 priloge 2 tega pravilnika.

23. člen
(osvetlitev)

(1) Prašiči v objektih ne smejo biti stalno v temi. Zagotovljena mora biti minimalna osvetlitev 40 lux najmanj osem ur dnevno.

(2) Na voljo mora biti dovolj močan vir svetlobe, ki omogoča pregled prašičev ob vsakem času.

24. člen
(hrup)

V objektih s prašiči stopnja hrupa ne sme biti višja od 85 dB. Izogibati se je treba stalnemu ali nenadnemu hrupu.

25. člen
(osebje)

Imetnik prašičev mora seznaniti zaposleno osebje, ki prihaja v stik s prašiči, z določbami tega podpoglavja.

Pripomba [A53]: Kaj pa to podpoglavje določa?

26. člen
(agresivnost pri prašičih)

Pripomba [A54]: Tudi ta člen ni potreben niti primeren, gre za strokovna priporočila

(1) Pri reji prašičev v skupinah je treba z ustreznimi ukrepi preprečiti medsebojne spopade, ki presegajo mero normalnega vedenja.

(2) Prašiče, ki so pretirano agresivni do drugih prašičev ali so pretirano izpostavljeni agresiji drugih prašičev, je treba odstraniti iz skupine ter jih začasno namestiti v individualne bokse. V tem primeru morajo biti boksi tako veliki, da se prašič lahko nemoteno obrača, vstaja in lega.

(3) Uporaba pomirjeval z namenom lajšanja prilagoditve tekačev in pitancev reji v skupini se uporablja samo izjemoma, če veterinar presodi, da je uporaba pomirjeval upravičena.

27. člen
(privezovanje)

Privezovanje prašičev je prepovedano.

Pripomba [A55]: Smiselno bi bilo združiti za ostale živali v splošnem delu, če je to sploh potrebno. Imamo statistiko koliko prašičev v Sloveniji je privezanih

28. člen
(čiščenje)

(1) Bokse in opremo, ki se uporablja za prašiče, je treba redno čistiti in po potrebi razkuževati, tako da se prepreči širjenje bolezni.

(2) Blato, urin, izbljuvano ali raztreseno krmo je treba redno odstranjevati, da se prepreči prenos bolezni.

Pripomba [A56]: Ponovljeno kot pri teletih, prav tako gre pri tem za dobro prakso, ki je strokovno priporočilo

29. člen
(boksi)

(1) Tla v boksih za prašiče morajo biti takšna, da živalim ne povzročajo poškodb, bolezni in neugodja. Ustrezati morajo teži in kategoriji prašičev.

(2) Prašiči morajo imeti dostop do ležišča, ki mora biti udobno, čisto, suho in ne sme škodljivo vplivati na njih.

(3) V boksu mora biti dovolj prostora, da lahko vsi prašiči istočasno ležijo, normalno vstajajo in legajo.

(4) Boksi morajo biti urejeni tako, da se lahko prašiči vidijo med seboj.

(5) Prašiči morajo imeti na voljo zadostno količino slame ali drugega ustreznega materiala za zadostitev njihovim etološkim potrebam (v nadaljnjem besedilu: material za zaposlitev) in s tem za preprečevanje grizenja repov in drugih motenj v obnašanju. Lastnosti in količine materiala za zaposlitev so določene v Prilogi 2 tega pravilnika.

(6) Ne glede na določbo četrtega odstavka tega člena so lahko v zadnjem tednu pred prasitvijo svinje in mladice ločene od ostalih živali.

Pripomba [A57]: Pretirana uporaba besed: primerno, ustrezno, zodostno, …

Pripomba [A58]: Za prašiča npr. ni škodljivo, če je za človeške oči videti umazano (ne čisto) in vlažno, celo mokro, še več, to je za prašiče celo udobno in koristno.
Popolnoma neprimerno.
Če že bi se lahko v priporočila dodalo, da se v primeru, ko so prašiči v globokem nastilju preprečuje anaerobne procese v nastilju, to velja za vse vrste živali

Pripomba [A59]: V sodobnih intenzivnih rejah imajo pogosto določene kategorije na rešetkah ali drugih podlagah brez nastilja

30. člen
(napajanje in krmljenje)

(1) Prašiče je treba krmiti najmanj enkrat dnevno. V skupinski reji in pri restriktivnem krmljenju brez elektronskih krmilnih postaj morajo imeti vse živali v skupini istočasen dostop do krme.

(2) Prašiči morajo imeti ves čas dostop do sveže in čiste pitne vode v zadostnih količinah ali pa morajo biti njihove potrebe po tekočini zadovoljene s pomočjo drugih, za napajanje primernih tekočin.

Pripomba [A60]: Že pojanjeno prej

31. člen
(kastracija, krajšanje repa in brušenje zob)

(1) Kastracijo samcev do vključno sedmega dneva starosti lahko na način, ki ne vključuje trganja tkiva, opravi veterinar ali druga oseba v skladu z zakonom, ki ureja veterinarstvo.

(2) Pri prašičih, ki so starejši od sedmih dni, lahko opravi kastracijo le veterinar z uporabo anestezije in dodatne dolgotrajne analgezije.

(3) Krajšanje dela repa oziroma enakomerno krajšanje podočnikov z brušenjem je dovoljeno opravljati samo v primerih, kadar skrbnik živali dokaže, da v nasprotnem primeru lahko pride do hujših poškodb na seskih svinj ali na uhljih oziroma repih drugih prašičev. Pred izvajanjem takšnih posegov mora skrbnik živali dokazati, da je izvedel druge ukrepe za preprečevanje grizenja repov in drugih vedenjskih motenj, pri čemer upošteva okolje in gostoto naseljenosti.

Pripomba [A61]: Na to temo je veliko starih znanstvenih objav, ki dokazujejo, da so krajšanje repov in zob ukrepi, ki zmanjšajo agresijo med pujski!

(4) Krajšanje dela repa in enakomerno krajšanje podočnikov do vključno sedmega dneva starosti prašiča lahko opravlja veterinar ali ustrezno usposobljen skrbnik živali v skladu z zakonom, ki ureja živinorejo. Pri prašičih, ki so starejši od sedmih dni, lahko opravi krajšanje repa ali krajšanje zob le veterinar z uporabo anestezije in dodatne dolgotrajne analgezije.

(5) Če se v tem členu našteti posegi opravljajo v nasprotju z določbami tega člena pravilnika, se šteje, da gre za mučenje živali v skladu z zakonom, ki ureja zaščito živali.

32. člen
(merjasci)

(1) Boksi za merjasce morajo biti nameščeni in zgrajeni tako, da se lahko merjasci obračajo, slišijo, vohajo in vidijo ostale prašiče. Na voljo morajo imeti čist, suh in udoben prostor za ležanje.

Pripomba [A62]: Čisto in suho velikokrat ni udobno za prašiča

(2) Talna površina boksa za odraslega merjasca mora biti najmanj 6 m^2.

(3) Če je boks za merjasce namenjen tudi za pripust, mora biti talna površina boksa za odraslega merjasca najmanj 10 m^2 in v njem ne sme biti ovir.

33. člen
(svinje in mladice)

(1) Svinje in mladice morajo biti v času od štirih tednov po osemenitvi do enega tedna pred pričakovano prasitvijo nameščene v skupine. Stranice boksa, v katerem je nameščenih pet ali manj živali, morajo biti daljše od 2,4 m. Stranice boksa, v katerem je skupina šestih ali več živali, morajo biti daljše od 2,8 m. Treba je skrbeti, da med živalmi v skupini ne prihaja do medsebojnega agresivnega vedenja.

Pripomba [A63]: Pogosto prihaja do agresivnega vedenja zaradi vzpostavljanja hierarhije v skupini

(2) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka so lahko na gospodarstvih z manj kot desetimi svinjami in mladicami živali v času od štirih tednov po osemenitvi do enega tedna

pred pričakovano prasitvijo tudi v individualnih boksih, v katerih imajo dovolj prostora za obračanje.

(3) Brejim svinjam in mladicam se mora, če je to potrebno, odpraviti zunanje in notranje zajedavce.

(4) Breje svinje in mladice je treba pred namestitvijo v prasitvene bokse temeljito očistiti. Na voljo morajo imeti čist, primerno suh in udoben prostor za počitek ter primeren material za gradnjo gnezda, če to ni onemogočeno zaradi sistema perforiranih tal in gnojevke.

(5) Za ležiščem vsake breje svinje ali mladice mora biti na razpolago dovolj velik prostor, ki omogoča nemoteno prasitev ali pomoč pri prasitvi.

(6) Prasitveni boksi morajo imeti pregrado, ki ločuje gnezdo od preostalega dela boksa.

(7) Živalim je treba pokladati zadostno količino krme. Breje svinje in mladice morajo dobivati krmo, ki ustreza njihovim potrebam po energiji in hranilih. Na voljo morajo imeti dovolj voluminozne krme ali krme z visokim deležem vlaknin, da bi se nasitile in zadovoljile potrebo po žvečenju. Lastnosti in količine voluminozne krme so navedene v Prilogi 2 tega pravilnika.

(8) Gradnja in ureditev objektov, v katerih so svinje in mladice privezane, sta prepovedani.

34. člen
(sesni pujski)

(1) Sesnim pujskom mora biti v gnezdu zagotovljeno toplotno ugodje. Gnezdo mora biti čisto, suho in udobno ter ločeno od prostora za svinjo. Tla v gnezdu morajo biti polna (neperforirana). Če so tla v gnezdu perforirana, morajo biti pokrita z blazino, slamo ali drugim primernim materialom. Vsi pujski morajo imeti možnost istočasnega počivanja.

(2) Pri ukleščenih svinjah morajo imeti pujski možnost, da nemoteno sesajo.

(3) Pujske je dovoljeno odstavljati po 28. dnevu starosti.

(4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka je pujske dovoljeno odstaviti tudi do sedem dni prej, če so preseljeni v očiščena in razkužena vzrejališča, ločena od objektov za svinje. Izjemoma je odstavitev dovoljena tudi prej, če je to potrebno zaradi dobrobiti ali zdravja živali.

35. člen
(tekači in pitanci)

(1) Tekače je treba namestiti v skupine čim prej po odstavitvi.

(2) Tekači in pitanci morajo biti nameščeni v stabilnih skupinah s čim manj mešanja. Če je treba prašiče, ki se ne poznajo, združiti v skupino, je treba to storiti čim prej, najkasneje v sedmih dneh po odstavitvi. Pri združevanju je treba vsem prašičem na primeren način omogočiti, da se lahko umaknejo ~~in skrijejo~~ pred drugimi prašiči.

Pripomba [A64]: To je spet rejsko priporočilo

Pripomba [A65]: V nekaterih sistemih to ni nujno – reja na prostem

Pripomba [A66]: Potrebno uskladiti. So velike razlike med intenzivnimi rejami npr. 45 odstavljenih pujskih letno na svinjo in tistimi z okoli 10. Skoraj nemogoče je to zapisati v pravilniku, da bo zadoščalo/ustrezalo za vse sisteme

3. Zaščita kokoši nesnic

36. člen
(vsebina)

(1) Določbe tega poglavja se uporabljajo za gospodarstva s 350 in več kokošmi nesnicami, razen za matične jate.

(2) Določbe tega poglavja, razen 38. člena tega pravilnika, se uporabljajo tudi za gospodarstva z manj kot 350 kokošmi nesnicami, če se za potrebe označevanja jajc v skladu z Uredbo (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 (UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 671), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2022/2104 z dne 29. julija o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede tržnih standardov za oljčno olje ter razveljavitvi Uredbe Komisije (EGS) št. 2568/91 in Izvedbene uredbe Komisije (UL L št. 284 z dne 4. 11. 2022, str. 1), in Uredbo 589/2008/ES takšna gospodarstva registrirajo v skladu z 42. členom tega pravilnika.

(3) Ne glede na določbo prvega in drugega odstavka tega člena se določbe 37., 40. in 41. člena tega pravilnika uporabljajo tudi za gospodarstva z manj kot 350 kokošmi nesnicami.

37. člen
(splošni pogoji za vse sisteme rej kokoši nesnic)

(1) V rejah kokoši nesnic se je treba izogibati pretirani stopnji stalnega hrupa in nenadnemu hrupu. Ventilatorji, krmilne naprave in druga oprema ne smejo povzročati pretiranega hrupa.

Pripomba [A67]: Pretiran hrup je nedefinirano, sicer je pri reji perutnine prah, hrup, stalnica

(2) Objekti morajo biti primerno osvetljeni. Če je na voljo naravna svetloba, morajo biti svetlobne odprtine urejene tako, da se svetloba enakomerno porazdeli po prostoru.

(3) Prve dni po naselitvi kokoši nesnic mora biti režim osvetlitve tak, da preprečuje zdravstvene motnje in motnje v obnašanju. Program osvetlitve mora upoštevati dnevni ritem, v katerem mora biti najmanj osem ur neprekinjene teme, namenjene počitku. Zatemnitev in osvetlitev morata biti postopni.

(4) Objekte in opremo je treba redno čistiti in razkuževati, še posebej pred novo vselitvijo.

(5) Iztrebke je treba redno odstranjevati.

Pripomba [A68]: V perutninarstvu to izvajajo redno. Praviloma vsakič, ko zamenjajo jato.

(6) Poginjene kokoši nesnice je treba odstranjevati vsak dan.

(7) Kletke morajo kokošim nesnicam preprečevati pobeg.

(8) Pri kletkah v dveh ali več etažah mora biti zagotovljena možnost neovirane kontrole vseh kletk in dostop do vsake kokoši nesnice.

(9) Vrata kletke morajo omogočati, da lahko odraslo kokoš nesnico vzamemo iz kletke in jo damo vanjo, ne da bi ji s tem povzročili nepotrebno trpljenje ali poškodbe.

(10) Prepovedana so ravnanja s kokošmi nesnicami, ki bi jih po nepotrebnem poškodovala. Za preprečevanje kljuvanja perja in kanibalizma je dovoljeno krajšanje kljunov pod pogojem, da ga izvaja usposobljeno osebje na piščancih, ki so mlajši od deset dni in namenjeni za proizvodnjo jajc.

38. člen
(alternativni sistemi rej)

(1) Alternativni sistemi rej kokoši nesnic morajo biti opremljeni tako, da je zagotovljeno naslednje:

a) vsaj 10 cm krmilnega prostora na kokoš nesnico pri ravnih krmilnikih oziroma vsaj 4 cm krmilnega prostora na kokoš nesnico pri okroglih krmilnikih;
b) vsaj 2,5 cm napajalnega prostora na kokoš nesnico pri ravnih napajalnikih oziroma vsaj 1 cm napajalnega prostora na kokoš nesnico pri okroglih napajalnikih. Pri napajanju s kapljičnimi napajalniki ali napajalnimi skodelicami mora biti vsaj en napajalnik ali ena skodelica na 10 kokoši nesnic. Če so mesta za napajanje postavljena s fiksno napeljanim vodom, morata biti v dosegu vsake kokoši nesnice vsaj po dve skodelici oziroma dva nastavka za napajanje z vodo;
c) ločen prostor za nesenje jajc za posamezno kokoš nesnico (gnezdo) ali za skupino kokoši nesnic (skupinsko gnezdišče). V primeru individualnih gnezd mora biti zagotovljeno vsaj po eno gnezdo na sedem kokoši nesnic, če pa se uporabljajo skupinska gnezdišča, mora biti vsaj 1 m^2 gnezdišča za največ 120 kokoši nesnic. Tla gnezdišča ne smejo biti iz žične mreže, ki bi prišla v stik s kokošmi nesnicami;
d) vsaj 15 cm dolžine ustreznih gredi (brez ostrih robov) na kokoš nesnico. Gredi ne smejo biti nameščene nad nastiljem. Vodoravna razdalja med posameznimi gredmi mora biti vsaj 30 cm. Vodoravna razdalja med gredjo in steno mora biti vsaj 20 cm;
e) vsaj 250 cm^2 površine z nastiljem na kokoš nesnico, nastilj pa mora pokrivati vsaj eno tretjino talne površine. Nastilj mora biti čist, suh in za zdravje kokoši nesnic neškodljiv krhek material, ki jim omogoča zadovoljevanje njihovih etoloških potreb.

(2) Tla morajo biti oblikovana tako, da ustrezno podpirajo naprej obrnjene kremplje.

(3) Kjer se kokoši nesnice lahko prosto gibljejo med posameznimi nivoji:

a) ne smejo biti več kot štirje nivoji;
b) mora biti med posameznimi nivoji vsaj 45 cm prostora;
c) napajalniki in krmilniki morajo biti porazdeljeni tako, da so enako dostopni za vse kokoši nesnice;
d) nivoji morajo biti urejeni tako, da iztrebki ne padajo na druge nesnice~~spodnje nivoje~~.

(4) Kjer imajo kokoši nesnice urejen izpust:

a) mora biti več prehodnih odprtin za neposreden izstop na prosto, visokih vsaj 35 cm in širokih vsaj 40 cm ter razmeščenih po celotni dolžini objekta; v vsakem primeru mora na skupino 1000 kokoši nesnic skupna dolžina odprtin~~a~~ znašati 2 m;
b) morajo imeti odprti izpusti površino, primerno gostoti naseljenosti in naravi terena, biti morajo ograjeni in omogočati umik pred slabim vremenom in roparicami ter imeti primerne napajalnike, če je to potrebno.

(5) Gostota naseljenosti ne sme preseči devet kokoši nesnic na m^2 uporabne površine za nesnice.

39. člen
(sistemi rej v neobogatenih kletkah)

Pripomba [A69]: Pri perutnini je nastilj hitro zamazan, po nekaj dneh, prašen. Kar se tiče krhkosti nastilja pa je to neprimeren termin

Pripomba [A70]: Ne vem čemu to določilo. Ali obstajajo prakse, da tla ne podpirajo naprej obrnjenih krempljev. Za krempelj, ki gleda nazaj pa ni potrebe po podpori?

Pripomba [A71]: Ja če je pod nivojem omogočeno gibanje, če imamo stopnice so lahko tudi različni nivoji pa kokoši niso pod njimi. Slabo definirano – ni posplošeno

Pripomba [A72]: Bolje vsota dolžin

Pripomba [A73]: Slabo definirano – premalo konkretno

(1) Reja kokoši nesnic v neobogatenih kletkah je dovoljena, če:
- so izpolnjeni pogoji iz drugega odstavka tega člena,
- so bile neobogatene kletke prvič dane v uporabo do 31. decembra 2003 in
- je ta reja vpisana v register rej kokoši nesnic pred uveljavitvijo tega pravilnika.

(2) Sistemi reje kokoši nesnic v neobogatenih kletkah morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
a) za vsako kokoš nesnico mora biti na voljo vsaj 550 cm^2 neoviranega prostora, izmerjenega v vodoravni ravnini;
b) kletka mora imeti krmilnik dolžine vsaj 10 cm na kokoš nesnico;
c) kletka mora imeti napajalni žleb dolžine vsaj 10 cm na kokoš nesnico, dva kapljična napajalnika ali dve napajalni skodelici;
d) kletke morajo biti visoke najmanj 40 cm na najmanj 65% površine kletke in ne manj od 35 cm na katerikoli točki;
e) tla morajo biti oblikovana tako, da ustrezno podpirajo naprej obrnjene kremplje. Naklon tal ne sme presegati 14% ali 8°;
f) kletke morajo biti opremljene s pripravami za obrabo krempljev.

40. člen
(sistemi rej v obogatenih kletkah)

(1) Sistemi reje kokoši nesnic v obogatenih kletkah morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
a) kokoši nesnice morajo imeti:
   - vsaj 750 cm^2 površine kletke na kokoš nesnico, od katere mora biti 600 cm^2 uporabne površine; višina kletke, razen višine nad uporabno površino, mora biti najmanj 20 cm na vsaki točki. Skupna površina pri nobeni kletki ne sme biti manjša od 2.000 cm^2;
   - gnezdo;
   - nastilj, ki omogoča kljuvanje in brskanje;
   - primerne gredi, dolžine vsaj 15 cm na kokoš nesnico;
b) vsaka kletka mora imeti krmilnik dolžine vsaj 12 cm na kokoš nesnico;
c) vsaka kletka mora imeti na voljo napajalni sistem, primeren številu kokoši nesnic. Pri kapljičnih napajalnikih ali napajalnih skodelicah morata biti vsaj dva v dosegu vsake kokoši nesnice;
d) opremljene morajo biti s pripravami za obrabo krempljev.

(2) Sistemi reje v obogatenih kletkah morajo biti izdelani tako, da je zaradi lažje kontrole, nastanitve in odvzema kokoši nesnic prehod med posameznimi vrstami kletk širok vsaj 90 cm, od tal objekta do spodnje vrste kletk pa je najmanj 35 cm.

41. člen
(alternativni sistemi rej z manj kot 350 kokošmi nesnicami)

(1) Alternativni sistemi rej iz drugega odstavka 36. člena tega pravilnika morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
a) opremljeni morajo biti tako, da se kokošim nesnicam zagotovi:
   - vsaj 10 cm krmilnega prostora na kokoš nesnico pri ravnih, oziroma vsaj 4 cm krmilnega prostora na kokoš nesnico pri okroglih krmilnikih;
   - vsaj 2,5 cm napajalnega prostora na kokoš nesnico pri ravnih, oziroma vsaj 1 cm napajalnega prostora na kokoš nesnico pri okroglih napajalnikih. Pri napajanju s kapljičnimi napajalniki in napajalnimi skodelicami mora biti vsaj en napajalnik na deset kokoši nesnic. Če so mesta za napajanje postavljena s fiksno napeljanim vodom,

Pripomba [A74]: Nedoslednost naslov 41 člena govori o rejah z manj kot 350 nesnic, 36. člen pa o tistih z več kot 350 nesnic?

morata biti v dosegu vsake kokoši nesnice vsaj po dve skodelici oziroma dva nastavka za napajanje z vodo;
- ločen prostor za nesenje jajc za posamezno kokoš nesnico (gnezdo) ali za skupino kokoši nesnic (skupinsko gnezdišče). V primeru individualnih gnezd mora biti zagotovljeno vsaj po eno gnezdo na sedem kokoši nesnic, če pa se uporabljajo skupinska gnezdišča, mora biti vsaj 1 m^2 gnezdišča za največ 120 kokoši nesnic. Tla gnezdišča ne smejo biti iz žične mreže, ki bi prišla v stik s kokošmi nesnicami;
- vsaj 15 cm dolžine ustreznih gredi (brez ostrih robov) na kokoš nesnico;
- nastilj mora biti čist, suh in za zdravje kokoši nesnic neškodljiv krhek material, ki kokošim nesnicam omogoča zadovoljevanje njihovih etoloških potreb;

b) kjer se kokoši nesnice lahko prosto gibljejo med posameznimi nivoji:
- mora biti med posameznimi nivoji vsaj 45 cm prostora;
- napajalniki in krmilniki morajo biti porazdeljeni tako, da so enako dostopni za vse kokoši nesnice;
- nivoji morajo biti urejeni tako, da iztrebki ne padajo na spodnje nivoje.

(2) Kjer imajo kokoši nesnice urejen izpust, morajo imeti odprti izpusti površino primerno gostoti naseljenosti in naravi terena, biti morajo ograjeni in omogočati umik pred slabim vremenom in roparicami ter imeti primerne napajalnike, če je to potrebno.

(3) Gostota naseljenosti ne sme presegati devet kokoši nesnic na m^2 uporabne površine.

Pripomba [A75]: Večina teh določil je splošnih in se tukaj že tretjič ponovi, bolj to zapisati na začetku in pod različne sisteme kategorije navesti zgolj posebnosti/odstopanja

Pripomba [A76]: Enako kot za prejšnjo točko

42. člen
(registracija objektov na gospodarstvu za rejo kokoši nesnic)

(1) Objekti za rejo kokoši nesnic, za katere veljajo določbe 36. do 41. člena tega pravilnika, morajo biti registrirani pri Upravi.

Pripomba [A77]: Torej vse reje, manjše od 350 in večje?

(2) Nosilec dejavnosti vloži na območni urad Uprave vlogo za registracijo objektov na gospodarstvu za rejo kokoši nesnic, ki mora vsebovati naslednje podatke:
a) ime in naslov oziroma firmo in sedež nosilca dejavnosti ter naslov gospodarstva;
b) ime in naslov osebe (skrbnika živali), ki je odgovorna za živali;
c) registrske številke drugih objektov, ki jih vodi isti skrbnik živali;
d) ime in naslov oziroma firmo in sedež imetnika objekta oziroma gospodarstva, če ni isti kot skrbnik živali;
e) registrske številke drugih gospodarstev, ki jih ima v lasti oseba iz prejšnje točke;
f) vrsto reje;
g) maksimalno kapaciteto objekta, izraženo s številom živali na objekt; če gre za različne vrste reje, tudi maksimalno število živali na objekt za posamezno vrsto reje.

(3) Ko območni urad Uprave ugotovi, da objekt oziroma objekti na gospodarstvu izpolnjujejo pogoje iz tega pravilnika, z odločbo določi registrsko številko za vsak objekt na gospodarstvu in jo vpiše v register rej kokoši nesnic, iz katerega morajo biti poleg registrske številke razvidni tudi podatki iz vloge za registracijo. Register rej kokoši nesnic vzpostavi in vodi VURS.

(4) Registrska številka iz prejšnjega odstavka je sestavljena iz številk, ki pomenijo vrsto reje, čemur sledijo šifra države (SI), dvomestna TRACES številka območnega urada Uprave (od 01 do 13), dvomestna zaporedna številka za gospodarstvo, ki ji sledi dvomestna zaporedna številka objekta.

(5) Številka za vrsto reje iz prejšnjega odstavka se podeli po naslednjem šifrantu:

a) številka 1 za prosto rejo, če sistemi rej izpolnjujejo zahteve iz 38. ali 41. člena tega pravilnika,
b) številka 2 za hlevsko rejo, če sistemi rej izpolnjujejo zahteve iz prvega, drugega, tretjega in petega odstavka 38. člena ali prvega in tretjega odstavka 41. člena tega pravilnika,
c) številka 3 za baterijsko rejo skladno z 39. ali 40. členom tega pravilnika,
d) številka 0 za ekološko rejo, ki se podeli imetnikom certifikatov za ekološko rejo kokoši nesnic, izdanih na podlagi prvega odstavka 35. člena Uredbe (EU) 2018/848 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 (UL L št. 150 z dne 14. 6. 2018, str. 1), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2023/207 z dne 24. novembra 2022 o spremembi Uredbe (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta glede vzorca certifikata, ki potrjuje skladnost s pravili o ekološki pridelavi (UL L št. 29 z dne 1. 2. 2023, str. 6).

(6) Nosilec dejavnosti mora o morebitnih spremembah podatkov iz drugega odstavka tega člena nemudoma obvestiti območni urad Uprave, ki mora spremembe vnesti v register.

4. Zaščita piščancev za prirejo mesa

43. člen
(vsebina)

Določbe tega poglavja se ne uporabljajo za:
a) gospodarstva z manj kot 500 piščanci;
b) gospodarstva s samo matičnimi jatami;
c) valilnice;
d) piščance ekstenzivne zaprte reje in proste reje, kakor je navedeno v točkah (b), (c), (d) in (e) Priloge V Uredbe Komisije (ES) št. 543/2008 z dne 16. junija 2008 o uvedbi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 glede tržnih standardov za perutninsko meso (UL L št. 157 z dne 17. 6. 2008, str. 46) zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (ES) št. 508/2009 z dne 15. junija 2009 o spremembi Uredbe Komisije (ES) št. 543/2008 o uvedbi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 glede tržnih standardov za perutninsko meso (UL L št. 151 z dne 16. 6. 2009, str. 28);
e) ekološke reje piščancev v skladu z Uredbo 2092/91/EGS.

44. člen
(zahteve za objekte na gospodarstvih)

Objekti za rejo piščancev za prirejo mesa morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
a) Napajalniki morajo biti nameščeni in vzdrževani tako, da je možnost izlitja čim manjša.
b) Piščanci morajo imeti krmo vedno na voljo ali pa jih je treba krmiti po obrokih; krma jim ne sme biti odvzeta več kot dvanajst ur pred predvidenim zakolom.
c) Vsi piščanci imajo stalen dostop do nastilja, ki je na površini suh in krhek.
d) Prezračevanje mora biti takšno, da se prepreči pregretje, in v kombinaciji s sistemi za ogrevanje, da se odstrani prekomerna vlaga.
e) Hrup se zmanjša na najnižjo možno raven. Prezračevalni ventilatorji, naprave za krmljenje ali druga oprema se oblikuje, namesti, upravlja in vzdržuje tako, da povzroča kar najmanj hrupa.

f) Osvetlitev v zgradbah mora biti najmanj 20 lux in se meri v višini piščančjih oči. Osvetljene mora biti najmanj 80% uporabne površine za piščance. Kadar je potrebno, se po nasvetu veterinarja lahko dovoli začasno zmanjšanje stopnje osvetlitve.
g) V roku sedmih dni po tem, ko so piščanci naseljeni v objekt, in do treh dni pred predvidenim datumom zakola, mora osvetlitev slediti 24-urnemu ritmu in vključevati obdobja teme, ki trajajo skupaj najmanj šest ur, z najmanj enim neprekinjenim obdobjem teme, ki traja najmanj štiri ure, kar ne vključuje trajanja zatemnitve. Zniževanje ur osvetlitve se izvaja postopno.

45. člen
(pregledi piščancev v objektu)

(1) Skrbnik mora preveriti stanje dobrobiti in zdravja piščancev v objektu najmanj dvakrat dnevno.

(2) Piščance, ki so težje poškodovani ali kažejo očitne klinične znake bolezni in verjetno trpijo (na primer težave pri hoji, huda trebušna vodenica ali hujše oblike deformacij, oslabele ali zahirane živali in podobno), mora skrbnik živali takoj ustrezno zdraviti ali izločiti.

46. člen
(čiščenje)

(1) Objekte s pripadajočo opremo, ki so v stiku s piščanci, je treba temeljito očistiti in razkužiti po vsaki dokončni izpraznitvi in preden je v objekt vseljena nova jata piščancev.

(2) Ko je objekt izpraznjen, je potrebno ves nastilj odstraniti. Pred ponovno naselitvijo objekta je potrebno zagotoviti nov čist nastilj.

Pripomba [A78]: Praksa je tudi da se razkuži, ampak vse to kar piše za pitovne piščance, je dobra živinorejska praksa in je ni potreba predpisati s pravilnikom

47. člen
(vodenje evidenc)

(1) Skrbnik živali za vsak objekt na gospodarstvu, ki je namenjen reji piščancev za prirejo mesa, vodi evidenco, ki obsega:
a) število piščancev v objektu;
b) uporabno površino;
c) navedbo hibrida ali linije piščancev, če je znana;
d) pri vsakem pregledu objekta število poginulih piščancev z navedbo vzrokov pogina, če so znani, in število piščancev, izbranih za izločitev, skupaj z vzrokom zanj;
e) število piščancev, ki ostanejo v jati po odstranitvi piščancev za prodajo ali zakol.

(2) Podatki iz prejšnjega odstavka se hranijo vsaj pet let od zadnjega vpisa in so na voljo Upravi med izvajanjem inšpekcijskega pregleda ali če se jih drugače zahteva.

48. člen
(kopunjenje)

Kopunjenje lahko izvaja veterinar ali usposobljeno osebje pod veterinarskim nadzorom.

49. člen
(gostota naseljenosti)

(1) Največja gostota naseljenosti v objektu na gospodarstvu v nobenem trenutku ne sme preseči 33 kg žive teže piščancev na m^2 uporabne površine (v nadaljnjem besedilu: kg/m^2).

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se najvišja gostota naseljenosti lahko poveča na največ 39 kg/m^2, če so izpolnjene zahteve iz 50. člena tega pravilnika.

(3) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena in ob upoštevanju določb prejšnjega odstavka uradni veterinar dovoli povečanje gostote naseljenosti za nadaljnje 3 kg/m^2, če so poleg zahtev iz 50. člena tega pravilnika izpolnjene tudi zahteve 51. člena tega pravilnika.

50. člen
(dodatni pogoji za objekte z gostoto naseljenosti do vključno 39 kg/m^2)

(1) Skrbnik živali mora hraniti dokumentacijo, v kateri je podrobno opisan sistem proizvodnje in jo ima na voljo v objektu, pri čemer mora dokumentacija vsebovati najmanj:
a) načrt objekta, vključno z merami površin, ki jih zasedajo piščanci;
b) načrt sistemov prezračevanja ter po potrebi hlajenja in ogrevanja, vključno z njihovo lokacijo;
c) specifikacijo prezračevanja ter podrobne parametre o kakovosti zraka, kot so zračni pretok, hitrost zraka in temperatura;
d) načrt in specifikacije sistemov za krmljenje in napajanje ter njihovo lokacijo;
e) načrt in specifikacijo alarmnih sistemov in rezervnih sistemov v primeru napake v delovanju katerega koli dela avtomatizirane ali strojne opreme, ključne za zdravje in dobrobit živali;
f) zapise o tehničnih pregledih prezračevalnega in alarmnega sistema, ki morajo biti opravljeni najmanj enkrat letno;
g) zapise o popravilih prezračevalnega in alarmnega sistema;
h) podatke o vrsti tal in vrsti nastilja, ki se uporablja;
i) podatke o vrsti krme;
j) podatke o dnevni porabi vode.

(2) Dokumentacijo iz prejšnjega odstavka skrbnik živali redno posodablja in jo predloži uradnemu veterinarju na njegovo zahtevo. Skrbnik živali sporoči območnemu uradu Uprave vsako spremembo opisanega objekta, opreme ali postopkov, ki lahko vpliva na dobrobit piščancev.

(3) Imetnik živali na pristojni območni urad Uprave najmanj 15 dni pred naselitvijo jate v objekt pisno sporoči svojo namero za spremembo gostote naseljenosti, v kateri navede natančno nameravano gostoto naseljenosti. Na zahtevo uradnega veterinarja priloži nameri povzetek informacij iz dokumentacije, zahtevane v prvem odstavku tega člena.

(4) Skrbnik živali mora zagotoviti, da je vsak objekt na gospodarstvu opremljen s sistemi za prezračevanje in po potrebi s sistemi za ogrevanje in hlajenje, ki omogočajo, da:
a) koncentracija amoniaka (NH3) ne presega 20 ppm in koncentracija ogljikovega dioksida (CO2) ne presega 3.000 ppm, merjeno v višini glav piščancev;
b) pri zunanji temperaturi, merjeni v senci, ki presega 30 °C, notranja temperatura ne presega te zunanje temperature za več kot 3 °C;
c) povprečna relativna vlažnost, izmerjena v hlevu v času 48 ur, ne presega 70%, če je zunanja temperatura pod 10 °C.

51. člen

(dodatni pogoji za najvišjo gostoto naseljenosti nad 39 kg/m^2 do vključno 42kg/m^2)

Za najvišjo gostoto naseljenosti nad 39 kg/m^2 do vključno 42kg/m^2 morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

a) skrbnik živali mora rediti piščance na podlagi smernic za dobro prakso upravljanja reje;
b) uradni nadzor Uprave v zadnjih dveh letih ni pokazal pomanjkljivosti glede zahtev iz tega pravilnika;
c) kumulativna izguba je bila v najmanj sedmih zaporednih vhlevljenih in naknadno pregledanih jatah pod mejo, ki jo določa formula iz Priloge 3, ki je sestavni del tega pravilnika;
d) če uradni veterinar v zadnjih dveh letih ni opravil pregleda gospodarstva, je treba opraviti vsaj en pregled, da se preveri, ali je zahteva iz točke b) tega člena izpolnjena;
e) če imetnik ali skrbnik živali navede utemeljeno razlago za izjemen značaj višjih kumulativnih izgub ali dokaže, da so vzroki zunaj njegovega nadzora, lahko uradni veterinar ne glede na določbe točke c) tega člena odloči, da se gostota naseljenosti poveča.

52. člen
(uradni nadzor v klavnici in pogin)

(1) Uradni veterinar v klavnici opravlja redne preglede in izvaja spremljanje zahtev iz tega člena.

(2) Če je gostota naseljenosti večja od 33 kg/m^2, morajo biti izjavi o prehranski verigi priloženi naslednji podatki:

a) delež dnevnih izgub in kumulativnih izgub v jati;
b) hibrid ali linija piščancev.

(3) Podatki iz prejšnjega odstavka in podatki o poginu med prevozom se zabeležijo ob prihodu pošiljke v klavnico pod nadzorom uradnega veterinarja z navedbo gospodarstva in objekta. Verodostojnost podatkov o poginu v objektu se preveri z upoštevanjem števila v zakol odpeljanih piščancev in števila mrtvih piščancev ob prihodu v klavnico.

(4) V sklopu nadzora, ki se izvaja po Uredbi Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 854/2004 z dne 29. aprila 2004 o določitvi posebnih predpisov za organizacijo uradnega nadzora proizvodov živalskega izvora, namenjenih za prehrano ljudi (UL L št. 139 z dne 30. 4. 2004, str. 206), zadnjič spremenjeni z Uredbo (ES) št. 219/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2009 o prilagoditvi nekaterih aktov, za katere se uporablja postopek iz člena 251 Pogodbe, Sklepu Sveta 1999/468/ES glede regulativnega postopka s pregledom – Prilagoditve regulativnemu postopku s pregledom – Drugi del (UL L št. 88 z dne 31. 3. 2009, str 109), uradni veterinar oceni rezultate pregleda post mortem, da ugotovi morebitne druge znake slabih pogojev dobrobiti na izvornem gospodarstvu ali v objektu na gospodarstvu (npr. poškodbe kože, parazitoze in sistemska obolenja).

(5) Če uradni veterinar na podlagi podatkov o dnevnem poginu iz drugega in tretjega odstavka tega člena in rezultatov post mortem pregleda iz prejšnjega odstavka ugotovi, da je dobrobit piščancev v reji ogrožena, sporoči svoje ugotovitve imetniku ali skrbniku živali in ukrepa.

53. člen
(posebno usposabljanje skrbnikov piščancev)

(1) Skrbniki živali morajo biti usposobljeni za izvajanje svojih nalog in imeti veljavno potrdilo o opravljenem usposabljanju ali dokazilo o usposobljenosti.

(2) Usposabljanje iz prejšnjega odstavka mora trajati najmanj šest šolskih ur in obsegati:

a) zakonodajo v zvezi z zaščito piščancev za prirejo mesa,
b) fiziologijo, zlasti potrebe v zvezi s pitjem in prehranjevanjem, vedenje živali in pojem stresa;
c) praktične vidike pazljivega ravnanja s piščanci ter lov, natovarjanje in prevoz;
d) oskrbovanje piščancev, usmrtitev in izločanje piščancev v nujnih primerih;
e) preventivne ukrepe za biološko varnost.

Pripomba [A79]: To je nemogoče naučiti v 6 urah. Ni pa smiselno učiti ljudi, ki imajo s tem izkušnje in dobro delajo. Smiselno bi bilo izobraževati ljudi, ki imajo slabe rezultate

(3) Izvajalec usposabljanja pripravi vsebino programa z nosilci posameznih sklopov usposabljanja. Program usposabljanja potrdi Uprava.

(4) Izvajalec usposabljanja izda po opravljenem preizkusu znanja, ki traja najmanj eno šolsko uro, potrdilo o opravljenem usposabljanju.

(5) Izvajalec usposabljanja vodi seznam izdanih potrdil iz prejšnjega odstavka.

5. Zaščita govedi, drobnice, ratitov, puranov, vodne perutnine in gojenih rib

53.a člen
(posebni pogoji za posamezne vrste rejnih živali)

(1) Poleg določb II. poglavja tega pravilnika, ob upoštevanju Evropske konvencije za zaščito živali v vzrejne namene (Uradni list RS, – Mednarodne pogodbe, št. 3/92) in na podlagi te konvencije sprejetih Priporočil Sveta Evrope za govedo, drobnico (ovce, koze), ratite, purane, vodno perutnino (muškatne race in njihove hibride, domače gosi ter domače race) in gojene ribe, so posebni pogoji za posamezne vrste rejnih živali določeni v Prilogi 4, ki je sestavni del tega pravilnika.

(2) Prevodi priporočil iz prejšnjega odstavka se objavijo na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

6. Zaščita enoprstih kopitarjev

53.b člen
(redno gibanje, počitek, preobremenjevanje)

(1) Enoprstim kopitarjem (v nadaljnjem besedilu: kopitar) je treba zagotoviti vsakodnevno prosto ali nadzorovano gibanje, razen v primeru bolezni ali poškodb oziroma ob izjemnih ali nepredvidenih okoliščinah, zaradi katerih jim skrbnik ne more zagotoviti gibanja.

Pripomba [A80]: Dovolj je kopitar, kot je definirano v 24. odstavku 2. člena

Pripomba [A81]: To je nemogoče nadzorovati, je pa lahko priporočilo. Prosto/svobodno gibanje je potrebno definirati, ker se zelo različno interpretira in v pravilniku sta v uporabi oba termina

(2) Uporaba kopitarjev se mora prilagoditi starosti in rejnemu stanju kopitarja.

Pripomba [A82]: V prvi vrsti genotipu in fenotipu, nepotrebna navedba, ki je ni mogoče dobro in za vse primere definirati.

(3) Oprema, ki se uporablja pri delu s kopitarji, se prilagodi telesni zgradbi posameznega kopitarja, za katerega se uporablja.

Pripomba [A83]: Bolje telesnim lastnostim. Ponovno nepotrebno, to so načela/priporočila dobre živinorejske prakse. Opremo je poleg ustrezne namestitve potrebno tudi ustrezno uporabljati.

(4) Substance ali metode, katerih namen je izboljšati delovne sposobnosti kopitarjev preko njihovih fizioloških zmožnosti oziroma prikriti bolezensko stanje ali prisotnost bolečine, se ne smejo uporabljati, razen v okviru zdravljenja, ki ga predpiše veterinar.

(5) Če je kopitarjem zagotovljeno gibanje v izpustu, mora biti velikost izpusta taka, da omogoča izražanje vrsti značilnih vzorcev obnašanja. Velikosti izpustov se izračunajo po formuli, ki je navedena v točki 5.1 Priloge 5, ki je sestavni del tega pravilnika.

(6) Vsak delovni kopitar mora imeti zagotovljen vsaj en dan počitka v tednu.

(7) Med delom je treba kopitarjem zagotavljati redno napajanje.

(8) Za preobremenjevanje se šteje uporaba bolne ali poškodovane živali, uporaba živali, ki ni fizično pripravljena na obremenitev, ali uporaba, ki živali povzroči nepotrebno trpljenje zaradi hudega oziroma dolgotrajnega fizičnega napora, zlasti pa:

a) uporaba kobile tri mesece pred žrebitvijo;
b) uporaba kobile v laktaciji v obdobju treh mesecev po žrebitvi;
c) uporaba živali, ki je mlajša od treh let, pod sedlom, razen za registrirane tekmovalne konje v disciplinah, za katere so predpisana pravila mednarodnih panožnih zvez;
č) trening živali, ki je mlajša od enega leta;
d) uporaba konja, mule oziroma mezga z rejnim stanjem pod 4, ocenjenim v skladu s točko 5.4 Priloge 5 tega pravilnika;
e) uporaba konjev, mule oziroma mezga z rejnim stanjem 8 ali 9, ocenjenim v skladu s točko 5.4 Priloge 5 tega pravilnika, razen če gre za uporabo po priporočilu in v skladu z navodili veterinarja;
f) uporaba osla z rejnim stanjem 1, ocenjenim v skladu s točko 5.4 Priloge 5 tega pravilnika, razen če gre za uporabo po priporočilu in v skladu z navodili veterinarja;
g) če kopitar nosi več kot 20 % svoje telesne mase;
h) če kopitar vleče tovor brez koles, ki je težji od 15 % telesne mase kopitarja;
i) če kopitar vleče voz, ki je skupaj s tovorom težji od dvakratnika telesne mase kopitarja;
j) če dva kopitarja hkrati (v vpregi) vlečeta voz, ki je skupaj s tovorom težji od trikratnika njune skupne telesne mase;
k) uporaba živali v ekstremnih vremenskih razmerah, zlasti v vročini, v nasprotju s točko 5.5 Priloge 5 tega pravilnika.

(9) Ne glede na določbo točke k) prejšnjega odstavka se za preobremenjevanje ne šteje izjemna uporaba kopitarja v primerih opravljanja nujnih policijskih nalog, ko je ogroženo življenje ljudi in premoženje, pri čemer življenje kopitarja, ki se uporablja, ne sme biti ogroženo.

53.c člen
(prepoved daljšega privezovanja kopitarjev)

(1) Privezovanje kopitarjev za več kot neprekinjeno šest ur na dan se šteje za daljše privezovanje in ni dovoljeno.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka je daljše privezovanje kopitarjev pod nadzorom dovoljeno:

- v času veterinarske oskrbe oziroma na podlagi pisnega priporočila veterinarja zaradi zdravstvenega stanja;
- v času razstav oziroma tekmovanj;
- v času športnih aktivnosti (npr. zaradi počitka med daljšo terensko ježo).

Pripomba [A84]: Nerodno določilo. Fiziološke zmožnosti so vedno glede na dan trenutek. Živali od udomačitve nato treniramo (z različnimi metodami) da povečamo fiziološke zmožnosti. Tu je verjetno mišljeno, da bi preprečili protibolečinske terapije pri športnih konjih med treningom in v tekmah in prav tako doping. Tega praktično ni mogoče nadzorovati, razen v primeru sistema organiziranih dirk in konjeniških tekem. ...

Pripomba [A85]: To je ponovno priporočilo, saj je bolje dati konja v majhen izpust, kot sploh ne. Pogosto ...

Pripomba [A86]: Imamo statistiko koliko jetega, v današnjih časih je pogosteje težava, da konji premalo delajo in ne preveč

Pripomba [A87]: Kaj pomeni redno, vsako uro, vsake 3 ure. To nima smisla in ni mogoče nadzirati, je pa zelo ...

Pripomba [A88]: 9 mesecev brejo kobilo je bolje, da jo jaha primerno težka oseba ali je vpležena v lahko vprego, kot da stoji v hlevu. Dolgotra ...

Pripomba [A89]: V tem času ni primerna prekomerna obremenitev, uporaba v vpregi ali pod sedlom kot v prejšnji točki pa ni sporna. Praviloma ...

Pripomba [A90]: Za zgodaj zrele pasme to ni smiselna omejitev. Tako kot so zgodaj zrele pasme dirkalnih ...

Pripomba [A91]: Tradicionalno se žrebeta lahko priveže h kobili, v vpregi ali celo pod sedlom in je to že neke vrste treninga. Trening je tudi navaja ...

Pripomba [A92]: 1.Nesmiselna delitev ocenjevanja kondicije med osli in ostalimi kopitarji. ...

Pripomba [A93]: Podobno kot v prejšnji točki imamo npr. pri posavskih konjih pogosto konje v ekstremno dobri kondiciji npr. 8 in so v uporabi brez ...

Pripomba [A94]: Enako kot prejšnja točka, le ponovno opozorilo, da je nesmiselno imeti dva različna sistem ...

Pripomba [A95]: Popolni nesmisel, to pomeni, da arabske konje lahko jezdijo le osebe lažje od 60 kg, enako velja za islandske konje, bonsanske planinsk ...

Pripomba [A96]: Podobno kot prejšnja točka. Ta pa neposredno vpliva tudi na izvedbo testa delovne sposobnosti, kjer je v rejskih program ...

Pripomba [A97]: Podobno nesmiselno, sicer takega testa še nimamo v rejskih programih, a se v tujini uporablja pri testu moči in nači ...

Pripomba [A98]: Nemogoče nadzorovat.

Pripomba [A99]: Pred sprejetjem takega določila je potrebno narediti analizo, koliko rejcev se je sposobno prilagoditi in koliko jih bo zaradi tega ...

53.č člen
(nastanitev v objektih)

(1) Skrbnik kopitarju zagotavlja minimalno neovirano bivalno površino v boksu ali skupinski namestitvi, kot je določena v točki 5.2 in 5.3 Priloge 5 tega pravilnika.

(2) Višina stropa v hlevu mora biti najmanj 60 cm nad zatiljem živali ob iztegnjeni glavi v stoječem položaju.

(3) Tla morajo biti takšna, da živali ne povzročajo poškodb, bolezni in neugodja.

(4) Kopitar mora imeti ves čas neomejen dostop do ležišča, ki je udobno, čisto in suho ter omogoča neovirano leganje in vstajanje ter počitek v ležečem položaju.

(5) Kopitar mora imeti v objektu zagotovljeno naravno svetlobo.

53.d člen
(pašniki in izpusti)

Pašniki in izpusti za kopitarje morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

a) ograjeni morajo biti tako, da je preprečen pobeg kopitarjev ~~onemogočen~~;
b) ograde in električne ograje morajo biti kopitarjem dobro vidne (npr. široki trakovi ali barvno označene žice);
c) višina ograje mora biti najmanj 1,5 m, za ponije in osle 1,2 m oziroma primerne višine glede na tip, temperament ali telesne posebnosti posameznega kopitarja;
č) označeni morajo biti z opozorili kot npr. »prepovedan dostop nepooblaščenim osebam«, »prepovedano vznemirjanje in krmljenje živali«, da se omejijo neprimerna ravnanja nepooblaščenih oseb.

53.e člen
(socialni stiki)

(1) Kopitarjem mora biti zagotovljena oskrba na način, da jim je omogočen socialni stik z najmanj eno živaljo, po možnosti iste vrste, tako da se živali lahko vidita oziroma vohata.

(2) Odsotnost minimalnega socialnega stika je dovoljena za največ štiri mesece v primeru nepredvidljivih dogodkov ali zaradi osamitve živali v skladu s pisnimi navodili veterinarja.

(3) Mladi kopitarji do dopolnjenega drugega leta starosti morajo imeti omogočene stike z vrstniki, če je mogoče, v skupnih namestitvah oziroma izpustih vsaj dve uri dnevno pet dni v tednu.

(4) Določbi prvega in drugega odstavka tega člena se ne uporabljata za gospodarstva z enim kopitarjem. Če je kopitar v obratu sam, mora imeti, če je to mogoče, zagotovljeno družbo vsaj ene živali, s katero lahko sobivata brez stresa.

(5) Pri oblikovanju novih čred kopitarjev je potrebna posebna pozornost, da se zmanjša stres in loči nezdružljive živali.

53.f člen
(preventivni ukrepi, oskrba in nega)

Pripomba [A100]: Teđko določljvo, praviloma se uporablja višina vihra. Če že je verjetno iztegnjen vrat, ki je lahko bolj proti naprej ali bolj proti navzgor!?

Pripomba [A101]: Nepotrebno, to je splošno znano

Pripomba [A102]: Kot komentirano že pri prašičih in teletih, to enostavno ni mogoče v vseh vremenskih pogojih, ker so danes objekti pri prosti reji tudi kot nadstreški

Pripomba [A103]: Nepotrebno, ker je to predpisano že z odstavkom a). Višina ograj je pretirana v vsakem primeru, tudi širina traku ni merilo

Pripomba [A104]: Enako kot za prejšnjo točko

Pripomba [A105]: To je osnovna kultura ljudi in sama tabla ne bo preprečila tega. Npr pri velikih pašnikih, na koliko metrov bi morali dati to opozorili. Ljudi je potrebno ozavestiti

Pripomba [A106]: Nesmisel, če je možno, da je druga žival enako kot drug konj. Druga žival je tudi pes, maček, miš, … Včasih vohanje preprečujemo, npr med konji ki se ne prenašajo, žrebcem in kobilami, …

Pripomba [A107]: Tudi kadar je le eno žrebe ali 2 žrebeti vsak drugega spola

Pripomba [A108]: To je priporočilo enako kot način odstavljana in podobno

(1) Skrbnik zagotavlja redno odpravljanje notranjih in zunanjih zajedavcev po nasvetu veterinarja.

(2) Skrbnik zagotavlja redno oskrbo kopit skladno z načinom reje in uporabe kopitarja. Kopita morajo biti vzdrževana tako, da kopitarju omogočajo naravno gibanje.

(3) Skrbnik redno preverja stanje ustne votline in zob zaradi zagotavljanja optimalnega prehranjevanja ali uporabe opreme brez bolečin.

53.g člen
(osnovno znanje in usposabljanja)

(1) Izvajalci dejavnosti oskrbe kopitarjev dokazujejo osnovno znanje o potrebah kopitarjev ter o predpisih glede dobrobiti in zaščite kopitarjev s potrdilom o usposobljenosti iz drugega odstavka tega člena.

(2) Usposabljanje, ki obsega najmanj deset šolskih ur, se izvaja v obliki predavanj in praktičnih prikazov. Najmanj dve uri usposabljanja se izvedeta v obliki praktičnega prikaza.

(3) Usposabljanje obsega naslednje vsebine:
a) predpisi, ki urejajo dobrobit kopitarjev;
b) osnovne značilnosti živalske vrste;
c) fiziološke značilnosti, potrebe po krmi (vrsta krme, količine) in vodi;
č) prepoznavanje bolečine pri živali;
d) potrebe po gibanju in socialnih stikih;
e) zdravstveno varstvo živali (osnovna preventiva, nega kopit, skrb za zobe in najpogostejše bolezni);
f) način ravnanja s kopitarji (kot na primer pri prevozu, premikih).

(4) Kandidat se na usposabljanje prijavi s prijavnico, ki jo organizator usposabljanja izda v pisni ali elektronski obliki in je dostopna na spletni strani organizatorja usposabljanja.

(5) Čas in kraj usposabljanja se objavita na spletnih straneh organizatorja usposabljanja in na spletni strani Uprave.

(6) Udeleženci po opravljenem usposabljanju opravijo izpit in pridobijo potrdilo o opravljenem usposabljanju v skladu s zakonom, ki ureja zaščito živali.

Priloga 1: Obrazec za letno poročilo

Priloga 2: Posebne zahteve za prašiče

Priloga 3: Izračun največje dovoljene kumulativne izgube

Priloga 4: Posebne zahteve za posamezne vrste rejnih živali

Priloga 5: Posebni pogoji za kopitarje

Pripomba [A109]: To je osnovno/redno opravilo živinorejca in ni potrebna da tako opravilo nadzoruje veterinar

Pripomba [A110]: Tudi tukaj ni dosledno. Naravno gibanje je zagotovo v naravi pri divjih in podivjanih konjih. Pri njih se kopitna stena odlomi, ko toliko preraste, da ne zdrži več pritiskov. Enako se dogaja pri prosti/pašni reji zlasti hladnokrvnih konj. Pri tem je bolj pomembno, da smo pozorni na korektnost nog, ker pri nekorektnih konjih je težava, ker lahko pride do resnih težav v stoji, kar se v naravi izloči po načelu naravne selekcije

Pripomba [A111]: Optimalno prehranjevanje praktično ni nikoli prisotno, če smo eksaktni je vedno možno nekoliko izboljšati. Glede rednosti je neoprijemljivo, ker redno je tudi vsakih 5 let. Rejci pa načeloma opazijo težave z zobmi, ko opazijo težave pri hranjenju in takrat tudi reagirajo. Da bi imetnik, skrbnik, rejec to preverjal brez simptomov v praksi ni izvedljivo

Pripomba [A112]: Tega ni mogoče naučiti v 10 urah. Kaj bo z ljudmi, ki to dejavnost vršijo že desetletja? Bodo na predavanjih zvedeli kaj takega da bodo po tem delali očitno bolje?
Kaj pa ljudje, ki imajo kmetijsko izobrazbo?
Nepotrebno za v pravilnik, ker take zadeve regulira trg ne glede na take določbe

Pravilnik o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. 51/10) vsebuje naslednji prehodni in končni določbi:

»IV. PREHODNI IN KONČNI DOLOČBI

54. člen
(prehodno obdobje glede usposobljenosti)

(1) Skrbniki piščancev za prirejo mesa morajo opraviti usposabljanja v skladu s tem pravilnikom v roku 24 mesecev od uveljavitve tega pravilnika.

(2) Osebe, ki so se v zadnjih desetih letih pred uveljavitvijo tega pravilnika ukvarjale z rejo piščancev za prirejo mesa, se štejejo za usposobljene v skladu s tem pravilnikom, če so uspešno opravile izpit s področja, ki je opredeljeno v točki a) 53. člena tega pravilnika.

55. člen
(prehodna obdobja)

(1) Določbe drugega do četrtega odstavka 22. člena tega pravilnika se za obstoječe objekte za rejo prašičev začnejo uporabljati 1. januarja 2013.

(2) Ne glede na določbo petega odstavka 38. člena tega pravilnika je lahko v rejah, kjer so ta sistem uporabljali na dan 3. avgusta 1999, do 31. decembra 2011 gostota naseljenosti 12 kokoši nesnic na m^2 uporabne površine.

(3) Reja v kletkah iz 39. člena tega pravilnika je dovoljena do 31. decembra 2011.

56. člen
(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o minimalnih pogojih za zaščito rejnih živali in postopku registracije hlevov za rejo kokoši nesnic (Uradni list RS, št. 41/03, 117/04 in 122/07).

57. člen
(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Pravilnik o spremembah Pravilnika o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. 70/10) vsebuje naslednjo končno določbo:

»3. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. 63/23) vsebuje naslednje prehodne in končno določbo:

»PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

15. člen
(prehodno obdobje)

Izvajalci dejavnosti oskrbe kopitarjev morajo pridobiti potrdilo o opravljenem usposabljanju iz novega 53.g člena pravilnika v treh letih od uveljavitve tega pravilnika.

16. člen
(začetek uporabe)

Določbe novih 53.a, 53.b, 53.d, 53.e, 53.f. ter 53.g členov se začnejo uporabljati 18 mesecev po uveljavitvi tega pravilnika, določbi 53.c in 53.č člena pa se začneta uporabljati 1. januarja 2028.

17. člen
(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.